

O PAPAGAIO

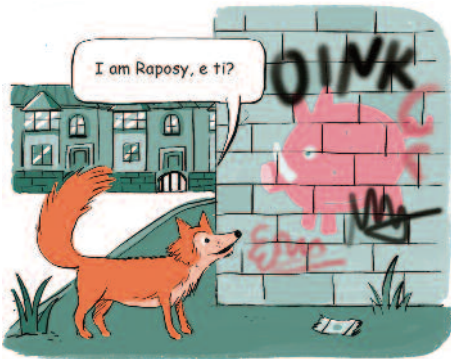
Director: Abraham Carreiro

O XORNAL DA XENTE MIÚDA

Número 8. Ano 4 / Maio de 2020

OS ANIMAIS SALVAXES VISITAN AS CIDADES

Páxina 3

AS AVES TAMÉN FALAN ENTRE ELAS

Páxina 5

AS VACAS AXUDARON A CREAR VACINAS

Páxina 9

UN VERÁN SEN SOL DEU VIDA A FRANKENSTEIN

Todo o mundo coñece a Frankenstein, pero non tanta xente sabe en que condicións creou a escritora Mary Shelley este ser tan fantástico. O volcán Tambora de Indonesia, tivo moito que ver!. Páxina 2

VISITAS INESPERADAS

Mentres os humanos estamos encerrados nas nosas casas, atemorizados polo coronavirus...

Estes días, moitas cidades do mundo, están a ser visitadas por animais salvaxes que pasean tranquilamente polos centros urbanos.

Tamén fixo diminuír a contaminación.

Os animais aproveitan para saír e explorar novos territorios.

Pero, a ausencia de seres humanos e vehículos nas rúas e o peche temporal das fábricas, non só alterou a vida dos animais...

Aínda que o máis probable é que, cando os humanos volvamos ocupar as rúas, os animais teñan que regresar ás súas casas de novo e a contaminación volva aumentar.

OS INVENTOS DOS COSCOBELLOS

ECOESTACIÓN DE SERVIZO

O GAS METANO QUE PRODUCEN AS NUMEROSAS VACAS QUE HABITAN A TERRA ESTÁ A CONTRIBUÍR AO QUECEMENTO DO PLANETA. POR ISO, OS COSCOBELLOS CONSTRUÍRON ESTE PECULIAR CEPELÍN, QUE RECOLLE OS GASES QUE SOLTA O GANDO VACÚN E OS CONVERTE EN BIOGÁS

OS COSCOBELLOS SOBREVOLAN OS MONTES E AS GRANXAS Á BUSCA DE VACAS, E MEDIANTE UN ASPIRADOR SITUADO NA PARTE INFERIOR DO CEPELÍN RECOLLEN O METANO E ALMACÉNANO NUN DEPÓSITO. ALÍ UN GRUPO DE COSCOBELLOS, PROTEXIDOS CON MÁSCARAS, ACCIONAN UN FOL PARA ELIMINAR AS PARTÍCULAS NOCIVAS DE DIÓXIDO DE CARBONO E ASÍ PURIFICAR O GAS.

O BIOGÁS RESULTANTE DESTES PROCESOS, SAÉ DO DEPÓSITO A TRAVÉS DUNHAS MANGUEIRAS, QUE LLES SERVEN AOS COSCOBELLOS PARA ABASTECER DE COMBUSTIBLE ECOLÓXICO TODO TIPO DE VEÍCULOS: COCHES, MOTOS, CAMIÓN, BARCOS, AVIÓNS.

POR QUE CANTAN AS AVES?

As aves emiten diferentes sons para comunicarse entre elas. Parecido á linguaxe dos humanos. Cada especie de ave emite un son característico que a distingue das demais, pero coidado, hai aves que son grandes imitadoras doutras, como por exemplo os estornións ou os papagaios.

As aves emiten sons curtos, repetitivos e pouco atractivos para dar a voz de alarma cando aparece un perigo ou para manter unida a bandada durante as migracións nocturnas. É o que se coñece en ornitoloxía como o **reclamo**.

Os que cantan principalmente son os machos, aínda que as femias tamén cantan para responderlles. As aves poden cantar pousadas nunha póla ou durante o voo, como fan as laverças.

Pola contra, cando queren cortejar ou aparearse, emiten sons longos e complexos, con diversidade silábica e patróns repetitivos como a música. É o que se coñece en ornitoloxía como o **canto**.

Por último, os sons dalgunhas aves, dándonos unha pista do seu nome. Por exemplo o **cú-cú** do cuco, o **pas-pallás, pas-pallás** do paspallás, o **bu-bu-bú** da bubela, etc...

Os sons emitidos polos pitos nunha colonia poden parecernos todos iguais. Sen embargo, estes son perfectamente distinguibles para as aves adultas.

"A RISA É UNIVERSAL"

Por que os pallasos levades o nariz vermello?

O nariz vermello é a máscara máis pequena que existe. E aínda sendo a mesma en todos os pallasos, senta diferente en cada un. De todas formas, non todos os pallasos empregan nariz vermello.

Formas parte da organización Pallasos en Rebeldía. Cántanos, que facedes? (www.pallasosenrebeldia.org)

Facemos pallasadas en lugares onde o sufrimento ten máis protagonismo que a risa.

As pallasadas enténdense igual en todas as partes do mundo ou tes que cambiar o tipo de humor dependendo do lugar? No humor hai códigos universais que funcionan sempre en todos os sitios, e hai

ABRAHAM CARREIRO

outros códigos máis propios de lugares concretos, que tes que investigar e descubrir. Depende tamén moito do tipo de humor que traballes. Pero todas as persoas teñen a predisposición de rir. A risa é universal!

Lévaste ben co pallaso branco?

A min gústanme os vermellos.

Os pallasos practicades malabares, mímica, acrobacias, música... onde aprendedes todo iso?

Con amigos, en escolas e en internet.

A profesión de pallaso hai moitos séculos que existe. Seredes substituídos algún día por robots pallasos?

Hahaha!! Non ho!! Non lles vai dar tempo.

FAI ESCULTURAS CON PIERROT

ESCULTURAS DE LUZ

WAAUUUU! QUE LUMINOSIDADE

AS ESCULTURAS DE LUZ PODEN UTILIZAR LUZ NATURAL OU ARTIFICIAL

AS QUE USAN LUZ NATURAL ESTÁN FEITAS DE MATERIAIS REFLECTORES COMO O METAL OU OS ESPELLOS, E MESMO DE MATERIAIS TRANSPARENTES COMO CRISTAIS OU PLÁSTICOS DE CORES

AS QUE USAN LUZ ARTIFICIAL PRECISAN ELECTRICIDADE

E ESTÁN FEITAS CON LÁMPADAS, TUBOS FLUORESCENTES, BARRAS DE NEON, FIOS DE FIBRA ÓPTICA, ETC...

POEDES VER NA INTERNET AS ESCULTURAS DE LUZ DE DARREN PEARSON, BRIGITTE KOWANZ, CARLO BERNARDINI OU ROBERT IRWIN

MATERIAL NECESARIO PARA A PRÁCTICA

- ELECTRICIDADE
- LUZES DE NADAL

PRÁCTICA

- CONSEGUE UNHAS LUZES DE NADAL**
- CREA CON ELAS UNHA ESCULTURA DE LUZES**
- E CANDO ACABES CONECTAA A CORRENTE ELECTRICA**

MOITO COIDADADO CO ENCHUFE!

SE QUERDES EXPONER AS VOSAS OBRAS NO FACEBOOK DO PAPAIAO SÓ TEDES QUE FOTOGRAFALAS E ENVIALAS AO ENDEREZO ELECTRÓNICO: XORNALOPAPAIAO@MAIL.COM

REFUXIO

FOGAR PARA ESPECIES EN PERIGO DE EXTINCIÓN

OLA! EU SON DINA, A DONA DESTE REFUXIO, SEI BASTANTES COUSAS SOBRE AS ESPECIES EN PERIGO DE EXTINCIÓN. ASÍ QUE, AMOSAREIVOS A SITUACIÓN DALGUNHAS DAS ESPECIES QUE ESTÁN EN PERIGO ACTUALMENTE.

HOXE: GORILAS DE MONTAÑA!

PESO MACHOS: ATA 200KG!

PESO FEMIAS: ATA 100KG!

EI, CONGO! TÉMOSCHE PREPARADA UNHA SORPRESA!

OH! QUE DIS, OLAF, EN SERIO?

É ALGO QUE CHE VAI ENCANTAR, XA VERÁS!

OS GORILAS SON UNS ANIMAIS MOI SOCIABLES E GÚSTALLES VIVIR EN GRUPO E COIDARSE MOITO ENTRE ELES. CONVIVEN EN GRUPOS LIDERADOS POR UN MACHO DE LOMBO PLATEXADO. NO REFUXIO, CONGO NON TEN MÁIS GORILAS COS QUE RELACIONARSE, MÁIS ESTÁ ENCANTADO COS SEUS COMPAÑEIROS.

OH!!! QUE NERVIOS, QUE SERÁ?

SODES FANTÁSTICOS!

VAIA MANKAR! FOLLAS, TALOS, RAÍCES, FLORES, FROITOS... A MIÑA COMIDA FAVORITA, HUM... QUE DELICIA!

OS GORILAS DE MONTAÑA VIVEN NOS BOSQUES DE ÁFRICA CENTRAL, SOBRE TODO EN UGANDA, A 2.000 OU 4.500 METROS DE ALTURA.

UNHA COUSA MOI CURIOSA DOS GORILAS DE MONTAÑA É QUE CADA NOITE, ANTES DE DURMIR, FAN UNHA CAMA NOVA, CON FOLLAS E RAMAS. AS CRIÁS DE GORILA DORMEN COA NAI ATA OS 6 ANOS!

OS GORILAS TAMÉN NOS GUSTA MOITO XOGAR. COLLE ESA, XIÁN!

PING!

PONG!

QUE BEN VOU DURMIR COA BARRIGA CHEA!

LAMENTABLEMENTE, OS GORILAS DE MONTAÑA ESTAMOS EN GRAVE PERIGO DE EXTINCIÓN. SEGUNDO OS ÚLTIMOS RECONTOS DE 2018, NON QUEDAMOS MÁIS QUE 1.000 INDIVIDUOS. A PÉRDIDA DO HÁBITAT POR CULPA DA TALLA DOS BOSQUES, A CAZA E OS CONFLICTOS ARMADOS ENTRE HUMANOS ESTÁN A ACABAR CONNOSCO.

Sándwich á moda do Porto

Porto, a cidade portuguesa da foz do río Douro, ten máis dun prato típico: bacallau á moda do Porto, tripas á moda do Porto ou o caldo verde. Son pratos antigos, algúns da época dos grandes navegantes portugueses. Mais hai un novo, de menos de 70 anos, que foi quen de igualalos en fama: a francesinha.

A francesinha é un sándwich descomunal. Leva longaínza, salchichas, friame, carnes frías e bisté; todo cuberto con queixo derretido e un mollo a base de

tomate, cervexa e pemento picante. Por se fose pouco, acompañase cun ovo estrelado e patatas fritas.

O sándwich seica foi inventado en 1953 no restaurante portuense A Regaleira.

Busca pola ponte de Luís I:

Porto. Viño doce feito con uvas dos socalcos do Alto Douro.

Emigrante. Persoa que marcha a outro país a buscar traballo, porque non o atopa no seu.

Millonarios. Persoas que teñen moitos cartos. Nesta época en Portugal había uns cantos millónarios e millóns de pobres.

Futbolista. Este é do Boavista Futebol Clube, do Porto.

Caldo. Este é caldo verde. Faise con couve e acompañase cunha roda de chourizo e pan de broa.

Voitre. Ha vir das rochas do Alto Douro. É un voitre do Exipto (*Neophron percnopterus*).

Tripas. Estas son á moda do Porto. Debido a este típico prato, aos portuenses alcúmanos de "tripeiros".

Neno. Este leva uniforme porque é da Mocidade Portuguesa, unha organización infantil e xuvenil da ditadura que había en Portugal por estes anos.

Rabelo. Embarcación que leva as pipas de viño do Alto Douro ás adegas de Vila Nova de Gaia.

Garda. Da Guarda Nacional Republicana. Son gardas metade policías metade militares.

SOLUCIÓNS: emigrante (5,6H); tripas (1,2AB); garda (7F); rabelo (6,7C); voitre (8B); futbolista (4,5B); caldo (3D); millonarios (2,3E); neno (6,7C); tripa (1,2AB); garda (7F).

AS VACINAS

A VARÍOLA É UNHA ENFERMIDADE VÍRICA MOI CONTAXIOSA, QUE CAUSOU MOITAS MORTES. EXISTE DESDE O ANO 10.000 A.C.

DEFENSAS VOLVEREII VIRUS DÉBIL PARA FREALAR, NA CHINA DO SÉCULO X INVENTARON A VARIOLACIÓN: CONSISTÍA EN INFECTAR UNHA PERSOA, A PROPÓSITO, CON VIRUS DE VARÍOLA DÉBILES...

PERO!... TI ANTES NON ESTABAS TAN CACHARULO!

VIRUS FORTE ... CANDO ESA PERSOA SE RECUPERABA, AS DEFENSAS DO SEU ORGANISMO ESTABAN MÁIS FORTES E PREPARADAS PARA RECIBIR UN ATAQUE DE VARÍOLA FORTE E MORTAL...

UNHA DAS TÉCNICAS DE VARIOLACIÓN MÁIS COMÚNS CONSISTÍA EN COLLER PUS DUN ENFERMO DE VARÍOLA E FACERLLE UNHA FERIDA A UNHA PERSOA SA PARA CONTAXIALA...

MAMÁ, SEGURO QUE HAI QUE FACER ISTO PARA ENTRAR AO PARQUE DE ATRACCIÓNS?

EDWARD MONTAGU, O PRIMEIRO NENO EN SER ENGANADO POLA SÚA MAMÁ PARA POÑER UNHA VACINA.

EN 1716 A ESCRITORA E VIAXEIRA INGLESA MARY MONTAGU COÑECEU EN TURQUÍA A VARIOLACIÓN E PRACTICÓULLA AO SEU FILLO PARA SALVALO DA VARÍOLA...

... GRAZAS Á SÚA INFLUENCIA E Á SÚA INSISTENCIA, MARY CONSEGUIU DIFUNDIR A VARIOLACIÓN DESDE LONDRES AO RESTO DE EUROPA, E SALVOU MILLEIROS DE VIDAS.

EN 1796 O MÉDICO INGLÉS EDWARD JENNER OBSERVOU QUE AS LEITEIRAS CONTRAÍAN A VARÍOLA BOVINA, NON LETAL, QUE AS INMUNIZABA DA VARÍOLA HUMANA...

SÍNTOME MUUUUUUITO, MELLORI!

... RECOLLEU VIRUS DE VARÍOLA BOVINA DA MAN DUNHA GRANXEIRA E INXECTOUNOS NUN NENO. AO CABO DUN PAR DE DÍAS, CANDO ESTE SE RECUPEROU, INXECTOULLE O VIRUS DA VARÍOLA HUMANA. FOI UN ÉXITO, O RAPAZ NON ENFERMOU!

EN 1880 LOUIS PASTEUR MARCHOU DE VACACIÓNS MENTRES ESTABA A INVESTIGAR A TRANSMISIÓN BACTERIOLÓXICA E ESQUECEU REMATAR UN DOS EXPERIMENTOS SEN DARSE CONTA, DEIXOU VIVO UN CULTIVO DE BACTERIAS DO CÓLERA AVIAR...

PARECERACHE BONITO, POLO MENOS TRAERÍAS-NOS UN SOUVENIR, NON?

... Á VOLTA ATOPOU ESAS BACTERIAS MOI DEBILITADAS. PASTEUR DESCUBRIU ASÍ QUE OS XERMES PODÍAN SER DEBILITADOS NO LABORATORIO. XA NON FACÍA FALLA BUSCAR VIRUS DEBILITADOS, ADECUADOS PARA INXECTAR!

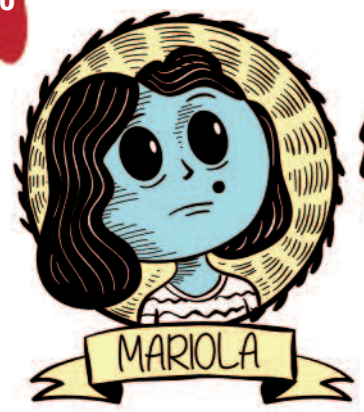
EN HONOR AO TRABALLO DE EDWARD JENNER, PASTEUR NOMEA ESTA DESCUBERTA VACINA «DO LATÍN VACCÀ».

DESDE ENTÓN, ENFERMIDADES QUE NA HISTORIA DA HUMANIDADE CAUSARON MILES DE MILLÓNS DE MORTES, COMO A VARÍOLA, A GRIPE OU A TUBERCULOSE, ...

ATCHIS! AIRLINES

SÍNTOO, XA NON HAI TRANSPORTES HUMANOS DISPONIBLES.

... ESTÁN CONTROLADAS POLAS VACINAS. GRAZAS A ELAS FORTALECEUSE A IMMUNIDADE COLECTIVA, TAN NECESARIA NUN MUNDO GLOBALIZADO!

OS LUMENS

Unha historia de Dario Vilas
DON ANDRÉS

profesor de matemáticas volve á casa cunha terrible dor de cabeza e esgotado coma se correse un maratón. Quitou o abrigo, camiñou con dificultade e deixou caer no sofá para descansar un intre.

Nunca lle pasara nada igual. De súpeto, mentres daba a clase aos de 6º de Primaria, empezou a sentir unha fame terrible, e parecía que a cabeza lle ía estalar como un globo que inchasen demasiado.

FAME. Non tiña sentido, almorzara moi ben antes de ir traballar. Torradas con tomate natural e un bo cunco de cereais con leite de améndoas. E a media mañá, durante o recreo, tamén comera unha mazá e un iogur de soia, como todos os días.

Pero aínda así tiña moita fame, máis da que xamais sentise. E só quería carne. Unha carne.

Non penses máis niso, xa pasou, díxose a si mesmo.

Pero non podía evitalo. Aínda que non conseguía evocar a sensación por completo, si que lle quedou unha especie de picadela na boca do estómago. Un vestixio da furia que o posuíu e daquel apetito repentino de **CARNE**

Carne de neno. *Non! Non é iso o que me pasou!* Pero, aínda que o negase a si mesmo, era certo. Iso era o único que quería comer naquel momento, durante a clase. E, en concreto, botara o ollo a Xurxo.

Pobre Xurxo. Un deses mozos tan bos, Os Lumens. Que nome tan gracioso.

Pensar nos rapaces desa cuadrilla tranquilizouno. Por un momento, despexou da súa mente todo o turbio. Eran nenos inquedos, sempre estaban a tramar algo, pero tamén eran un exemplo a seguir polos seus compañeiros. Apoiábanse.

A **XURXO**, en particular, o aceptaran cando todos os demais o daban de lado por ser diferente. Entre o sobrepeso e a raza, os seus inicios no colexio non foran sinxelos. Pero Tristán, a súa irmá Mariola e Uxía, outra compañeira de clase de 5º, arroupárono e fixérono sentir un máis. Ata que desapareceu a ollos de todos

ABRAHAM CARREIRO

os demais, grazas ao seu carácter.

Un neno tan grande. Tan grosso. Tan repleto de carne...

Outra vez estaba a pensalo. Aquilo non era normal, se nin sequera lle gustaba a carne. Facía anos que tomara a decisión de facerse vegano. A última vez que comera unha hamburguesa, algúns dos seus alumnos nin sequera naceran.

Foi ao aseo para lavar a cara e quitar os malos pensamentos con auga e xabón, tal e como el lles pedía aos nenos que fixesen cando estaban especialmente nerviosos ou tiñan unha perrencha.

A que viña toda aquela tolema? Non conseguía lembrar de todo os instantes previos. Empezou cando os móbiles comezaron a soar todos ao mesmo tempo. Nese intre sentiu unha punción terrible, coma se metera un bastonciño dos oídos moi ata o fondo. Ata atravesar o tímpano. Ata que lle saíse polo outro oído.

Pero que me pasa? Preguntouse. Aquela imaxe que acababa de imaxinar, a do bastonciño, tampouco era o tipo de cousas nas que adoitaba pensar. Parecía sacada dun pesadelo, ou quizais dalgunha película de **TERROR**, desas que lle gustaban tan pouco como a carne.

Terminou de lavarse e mirouse no espello. Tiña mala cara, estaba pálido e lucía unhas bolsas marróns moi marcadas baixo os ollos, coma se non durmisen en días.

Quen sería o que lle gastou a broma dos **MÓBILES**? Xurxo? Tristán, quizais?

Non, eles non farían algo así. Verdade? Ou tal vez si? E se detrás da

súa fachada de nenos exemplares se escondía unha cuadrilla de vándalos? O estómago ruxiulle. Volvía ter fame. Observouse no espello e viu como o xesto se lle desencaxaba. Sabía que algo non ía ben, pero non podía facer nada por evitalo, por frear o apetito de...

Nin o penses! Os ollos inxectáronse en sangue e un fio de baba escapoulle da boca. Volvía ter fame. Esa fame. **Carne.**

—Vou a por vós, **LUMENS**—roñou, mentres o seu teléfono soaba dentro do peto do abrigo.

CONSTRUÍNDO CON LUPO

ARQUITECTURA PARA XENTE MIÚDA

1 EFECTO INVERNADOIRO

Os invernadoiros son construcións de vidro ou plástico...

Feitas para cultivar plantas

Para crealos, os humanos copiaron o sistema de calefacción da Terra

Os plásticos ou o vidro que cobren os invernadoiros fan o mesmo que a atmosfera no noso planeta

Deixan pasar os raios do sol e impiden que escape a calor

E mantense unha humidade e unha temperatura adecuadas dentro do invernadoiro

Para que as plantas non sequen nin xeen, e poidan medrar e dar froitos

O efecto invernadoiro tamén se pode aplicar nas casas para mantelas quentes e aforrar en calefacción

Con este sistema apróveitase ao máximo a enerxía solar

2 O RETO DO MES

Logo, crea un invernadoiro con filme transparente e vimbio

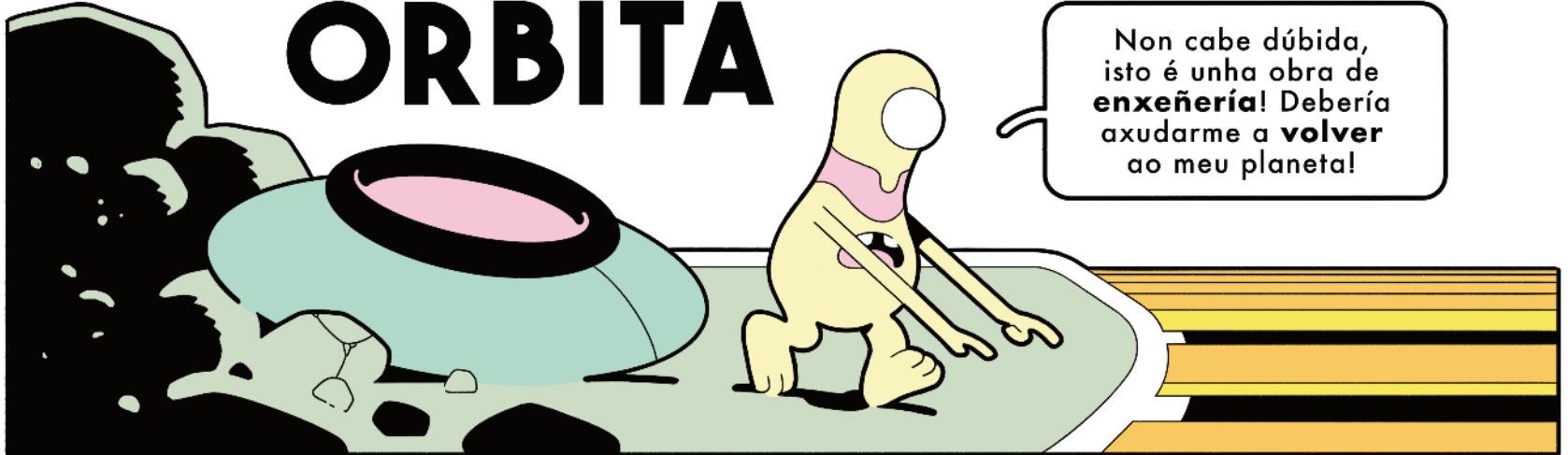
Pono ao sol e rega o vexetal de vez en cando

Colle un testro e planta un vexetal que precise calor

Mete a man no interior do invernadoiro para comprobar a diferenza de temperatura e humidade que hai dentro e fóra del

ÓRBITA

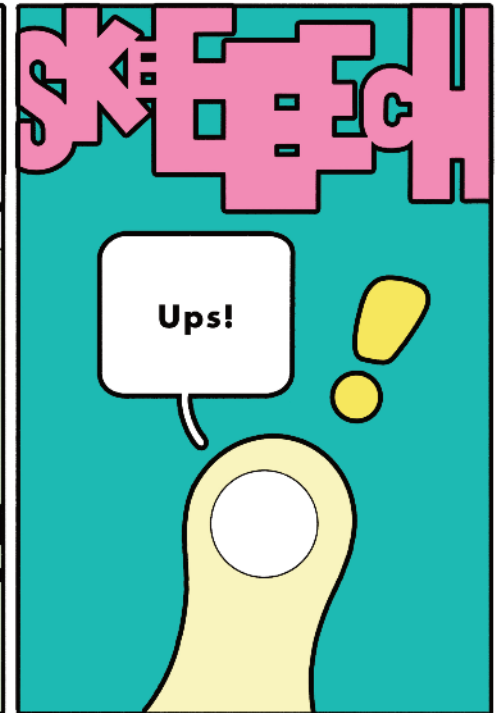
Non cabe dúbida,
isto é unha obra de
enxeñería! Debería
axudarme a **volver**
ao meu planeta!

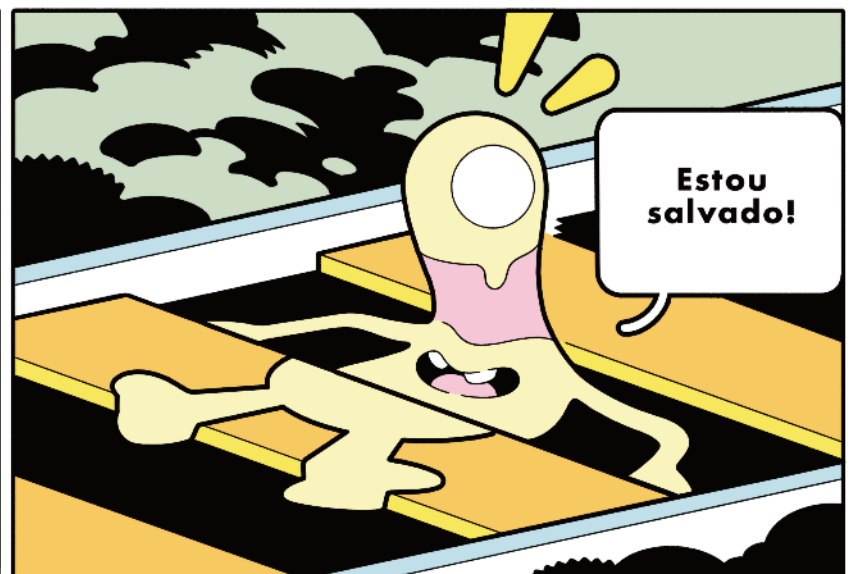
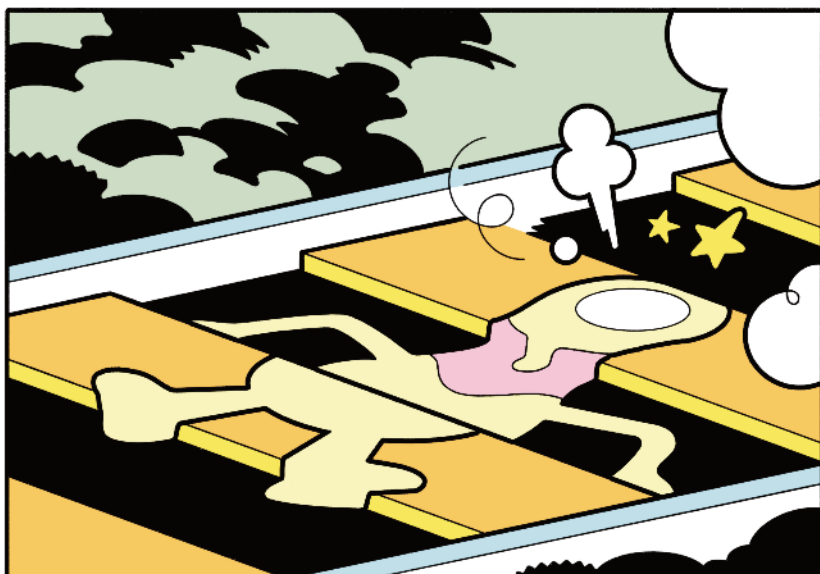
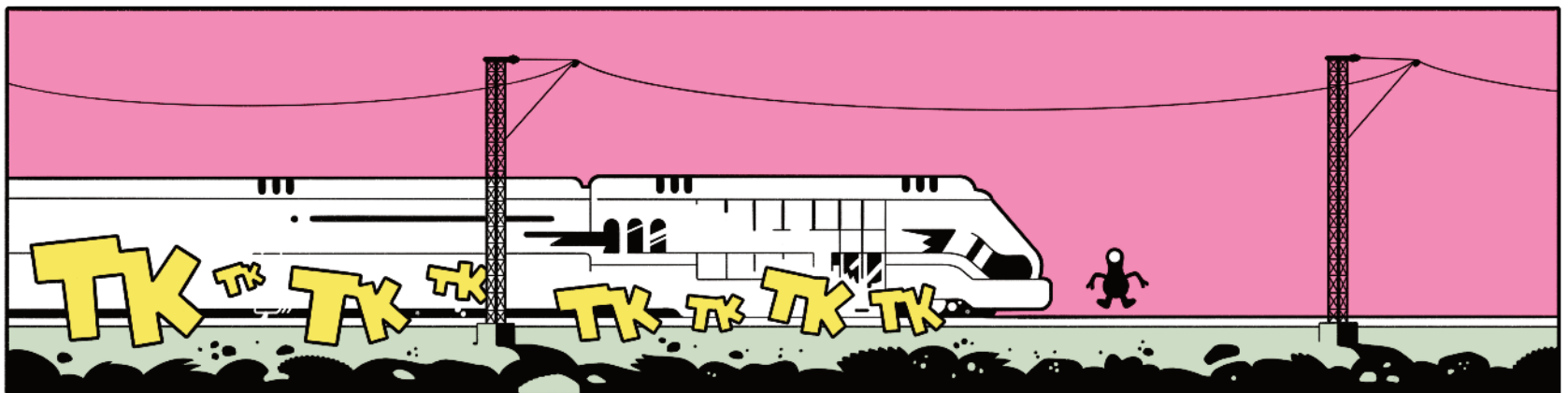
Mais non entendo nada do
seu **funcionamento**. Vexo estas
torres que semellan conducir algún
tipo de corrente **enerxética**.

E esta especie de vía, da
que emana unha vibración
distante, como dunha
máquina que se achega
a gran **velocidade**.

Ups!

Estou
salvado!